

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Христо Стефанов Гагов, Биологически факултет,
СУ „Св. Климент Охридски”

Относно дисертационен труд на редовен докторант Венелин Венциславов Цветков,
на тема: „Изследване въздействието на физични и биологични фактори върху
реализацията на херпесни вируси“, професионално направление 4.3. „Биологически
науки”, научна специалност „Вирусология”

Дисертационният труд на Венелин Венциславов Цветков е разработен под
научното ръководство на проф. д-р Стоян Шишков в лабораторията по "Вирусология"
на Биологически факултет на СУ „Св. Климент Охридски”. Той е базиран на три
научни публикации, в две от които Венелин Цветков е първи автор. Една от двете
статии е с импакт фактор (ИФ) и е в Доклади на БАН (ИФ=0.251 за 2017 г., Q2), а
другата е публикувана в списанието с импакт ранг (SJR) *Plasma Medicine* (SJR=0.264,
Q3). Третата публикация е в Годишника на СУ за 2022 г. и представя методиката за
определяне филтриращата вирусите способност на предлаганите в търговската мрежа
защитни маски за лице.

Дисертацията се състои от 123 страници, структурирана е според изискванията и
съдържа необходимите раздели.

Литературният обзор е стегнато написан, достатъчно подробен е и е
задълбочен. Той е с обем от 42 страници като включва данни за класификацията,
структурата и репликационния цикъл на херпесните вируси, както и тяхната
цитопатология и патогенеза. Накрая са разгледани отговорът на имунната система
срещу тях, някои терапевтични подходи и профилактиката.

Цел и задачи. Целта на дисертационния труд е дефинирана ясно като съдържа трите акцента на този труд. От нея следват три кратко формулирани задачи, като две от тях (1 и 3) са със съответно с 2 и 4 подзадачи. Те са фокусирани върху антивирусния ефект на изследваните растителни екстракти и върху собствените и антивирусни ефекти на нискотемпературна неравновесна газоразрядна плазма върху хранителната среда, MDBK (Madin-Darby Bovine Kidney) клетки и вириони.

Разделът **Резултати и обсъждане** заема общо 31 стр. Резултатите са обобщени и представени в 19 фигури и 16 таблици. Обсъждането на получените данни е лаконично и е паралено на тях. То в немалка степен се допълва от две страници заключение, но в него, както и в Резултати и обсъждане, отсъстват препратки към научната литература, което значително влошава качеството на дискусията на получените данни.

Литературната справка изглежда изчерпателна превид цитираните 155 източника. От тях 4 са на български език, а останалите 151 - на английски език. Това по принцип би свидетелствало за добро познаване на научната литература по темата на дисертацията, ако нямаше едно но. А то е, че част от цитираните заглавия отсъстват в текста. Те може би са били налични в предишни варианти на дисертацията, но липсата на препратка към първоизточниците в нея е факт. Предвид отличните и подробно описани резултати това обстоятелство изглежда странно. Освен това цитатът под фигури 5 и 7 – Wagner и съавт., 2008 – има номер - /145/, а този под фиг. 8 – Johnson et al., 2008 – отсъства в литературата. Цитиранията се допълват от препратки към източници в интернет директно в текста на дисертацията.

Деветнайсетте извода детайлно обобщават получените данни.

Грите приноса са конкретни и обосновани. Оценявам високо научно-приложния характер на тези изследвания, което е традиционно за научното звено лаборатория „Вирусология“.

В първия принос се отчита значим протективен ефект на тотален екстракт от *Vaccinium vitis-idaea L.* и в по-малка степен от други растителни източници върху инокулирани с HSV 2 (DD) клетки.

Друг принос е свързан с проведеното за първи път в световен мащаб изследване на антивирусното въздействие на третирани с повърхнинно вълнова неравновесна газоразрядна плазма хранителна среда и вода чрез разработена от български учени методика.

Венелин Цветков като част от екипа на лаборатория „Вирусология“ прилага ефективна методика за определяне на ефективността на маски за лице с филтрираща ефективност. За трети принос е изтъкнато, че филтриращите лицеви маски FFP (Filtering Face Piece) осигуряват най-голяма степен на защита от изследваните маски за лице, като достоверността на този резултат е потвърдена от сертифицирана европейска лаборатория.

Дискутирането на представените много интересни данни е съвсем лаконично и не предлага систематичен преглед и съпоставка с актуалните научни мнения в областта на изводите и приносите.

Авторефератът е в два варианта – на български и английски, и е твърде подробен. Състои се от 62 стр., които отразяват основните акценти и резултати на докторантския труд, представя много добре получените резултати, както и 3-те приноса и списък с трите публикации, които са свързани с дисертационния труд на Венелин Цветков. Включени са 16 извода, което е с три по-малко от дисертацията. Изводи 7, 8 и 9 са пропуснати в автореферата.

Забелязвам **три цитирания** на две от публикациите, свързани с дисертационния труд (01.08.2022 г., Google Scholar).

Лични впечатления. Не познавам Венелин Венциславов Цветков. Съдя за него по предоставените ми материали, състоящи се от докторски труд, автореферат и научни публикации.

В заключение, считам, че поставената цел и задачи са успешно изпълнени. По структура и съдържание представеният дисертационен труд и свързаните с него публикации удовлетворяват минималните национални изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото приложение за ОНС „доктор” и Правилника на СУ „Св. Климент Охридски“. На базата на гореизложеното давам своята **положителна оценка** за проведените изследвания, представени в дисертационен труд, автореферат, публикации, и на представените изводи и приноси. Предлагам на уважаемото научно жури **да присъди на Венелин Венциславов Цветков образователната и научна степен “Доктор“** в професионално направление 4.3. Биологически науки, научна специалност "Вирусология“.

Подпис:

София, 20.09.2022 г.

(проф. д-р Христо Гагов)